

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету мистецтв
Соколова А.В.
«27» червня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Україна: історія і сучасні реалії
(Розділ: Історія української культури)

(назва практики)

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) <i>(назва рівня вищої освіти)</i>
ступінь вищої освіти	бакалавр <i>(назва ступеня вищої освіти)</i>
галузь знань	01 Освіта/Педагогіка <i>(шифр та назва галузі знань)</i>
спеціальність	014 Середня освіта (Музичне мистецтво) 025 Хореографія 022 Дизайн <i>(код та найменування спеціальності)</i>
Шифр за навчальним планом	1.1.1.

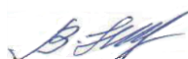
Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми Україна: історія і сучасні реалії (історія української культури), затвердженої на засіданні Вченої ради ХНПУ імені Г.С. Сковороди протокол №6 від «29» серпня 2019 року

Розробники програми: Ткаченко М.О. канд. пед. наук, доцент кафедри вокальної культури і сценічної майстерності вчителя

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри вокальної культури і сценічної майстерності вчителя

Протокол № 13 від «4» червня 2019 року

Завідувач кафедри _____

(підпис)

Кузьмічова В.А.
(прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету мистецтв протокол №10 від «11» червня 2019 року

Голова _____

(підпис)

Васильєва О.В.
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни (розділ: Істрія української культури)

Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Загальні характеристики	Навчальне навантаження з дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Галузь знань <u>01 Освіта</u> <u>02 Мистецтво</u> <i>(цифр і назва)</i>	нормативна	Рік вивчення дисципліни:	
		I-й	I-й
	Загальна кількість кредитів –1	Семестр	
		1-й	1-й
Спеціальність 014 <u>Середня освіта</u> (Музичне мистецтво), 024 <u>Хореографія</u> 022 <u>Дизайн</u> <i>(код і назва)</i>	Загальна кількість годин –30	4	2
	Модулів – 1	Практичні, семінарські	
		6	2
	Співвідношення аудиторних годин і годин самостійної роботи –30/70	Лабораторні	
-		-	
Освітній рівень: <u>бакалавр</u> <i>(бакалавр/магістр)</i>	Мова навчання – українська	Самостійна робота	
		20	26
	Форма підсумкового контролю:		
		залік	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є українська культура як цілісне суспільне явище та закономірності її розвитку

Міждисциплінарні зв'язки. Курс «Україна: історія і сучасні реалії (Історія української культури)» тісно пов'язаний з такими навчальними дисциплінами, як «Історія України», «Філософія», «Історія української музики», «Політологія», «Соціологія», «Народознавство».

Мета та завдання навчальної дисципліни:

Метою викладання навчальної дисципліни «Україна: історія і сучасні реалії (Історія української культури)» є оволодіння основними термінами та поняттями культури на рівні відтворення, тлумачення та використання як у повсякденному житті, так і професійній діяльності; вміння застосовувати знання з історії української культури для визначення лінії особистісної поведінки в умовах розмаїття культур та самоідентифікації як громадянина Української держави.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Україна: історія і сучасні реалії (Історія української культури)» є розвиток загального уявлення та основних підходів до вивчення історії української культури від стародавніх часів до XXI століття; ознайомлення з основними епохами, стилями української культури; формування світоглядної домінанти певної доби; ознайомлення з етичними нормами та правилами в системі окремої культурної епохи; ознайомлення з канонами та нормами зображення відбитих у музичних, театралізованих та образотворчих творах мистецтва.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: культурну спадщину українського народу та шляхи її використання, пропагування та розповсюдження; зміст та особливості української культури; художню концепцію культурного розвитку різних епох, їх духовні цінності та пріоритети; художні стилі та шедеври мистецтва у відповідності з історичними етапами культурного розвитку України; ознаки культурної ідентифікації українського народу.

уміти: аналізувати тенденції розвитку української культури в різні історичні епохи; вільно орієнтуватися в процесах розвитку української культури; кваліфіковано використовувати цінності української культури у професійній діяльності; знаходити взаємозв'язок усіх видів мистецтва в системі української культури; орієнтуватися в потоці художньої продукції і віддавати перевагу найвизначнішим у художньому розумінні взірцям.

3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

1-й семестр

Модуль 2. Історія української культури

Тема 2.1. Особливості українського менталітету. Феномен української культури.

Характерні риси та особливості українського менталітету. Поняття про архетипи. Типи соціальної поведінки українців. Типи українців.

Тема 2.2. Прадавня культура на теренах України

Найдавніші археологічні культури на теренах України. Трипільська культура. Кіммерійці та скіфи на території України. Стародавня культура східних слов'ян. Побут, звичаї, релігійні вірування.

Тема 2.3. Культура Київської Русі.

Становлення і розвиток державності. Прийняття християнства. Виникнення слов'янської писемності. Освіта. Кирило та Мефодій. Літописи. Культова та палацова архітектура. Фрески та

мозаїка, книжкова мініатюра. Пам'ятки літератури («Повчання дітям» Володимира Мономаха, «Слово о полку Ігоревім»). Музичне мистецтво. Знаменний розпів.

Тема 2.4. Культура України героїчної доби (XIV –XVIII ст.)

Вплив культури Київської Русі на життя Литовського князівства. Освіта. Іван Федоров — український першодрукар. Братства та братські школи. Образотворче мистецтво, архітектура, музика. Розвиток театру і драматургії. Реформування церкви та освіти, поширення гуманістичних ідей Ренесансу. Українське бароко, його національна специфіка. Полемічна література. Розвиток барокової поезії. Поширення хорового (партесного) співу. Бароко в живописі, архітектурі. Культура і мистецтво в Україні XVIII ст. Палацова архітектура. Києво-Могилянська академія як центр науки і культури. Григорій Сковорода — просвітитель, філософ і поет.

Тема 2.5. Українське національно-культурне відродження (кінець XVIII – початок XX століття)

Просвітительські ідеї в культурі України. Поширення освіти, відкриття шкіл. Формування української класичної літератури. Кирило-Мефодіївське товариство. Внесок М. Лисенка в розвиток української музики. Розвиток драматургії і театрального мистецтва. Театр корифеїв. Загальна характеристика українського образотворчого мистецтва та архітектури, стилі міського та промислового будівництва. Український модерн. Український авангард 1900–1910 рр. Створення Української Академії наук. Досягнення в театральному мистецтві та кіно (Лесь Курбас, О. Довженко).

Тема 2.6. Основні етапи розвитку української культури у XX(з 30-х рр.) - XXI ст.

Період «розстріляного Відродження». Наука та освіта, преса, радіо, театр і кіно, образотворче мистецтво під час Другої світової війни. Особливості архітектури та образотворчого мистецтва повоєнних часів. «Шістдесятники» у боротьбі за національно-культурне відродження України. Розквіт музично-естрадного мистецтва. Тенденції сучасного національно-культурного відродження.

4. Структура навчальної дисципліни

На вивчення розділу навчальної дисципліни відводиться 1 кредит ЄКТС 30 годин

Назви модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	Самостійна робота		Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	Самостійна робота
Модуль 2. Історія української культури												
Тема 2.1 Особливості українського менталітету	5,5	1,5	0,5	1	-	4	5	0,5	-	0,5		4,5
Тема 2.2 Прадавня культура на теренах України	4	1	0,5	0,5	-	3	4,5	0,5	0,5	-		4
Тема 2.3 Культура Київської Русі	4	1	0,5	0,5	-	3	5,5	1	0,5	0,5		4,5
Тема 2.4 Культура України героїчної доби (XIV –XVIII ст.)	4,5	1,5	0,5	1	-	3	5	1	0,5	0,5		4
Тема 2.5 Українське національно-культурне відродження (кінець XVIII	6	2	1	1	-	4	5,5	0,5	-	0,5		5

– початок XX століття).												
Тема 2.6 Основні етапи розвитку української культури у XX-XXIст.	6	3	1	2	-	3	4,5	0,5	0,5	-		4
Разом за модулем 2	16,5	7	2,5	4	-	10	15	2	1	1	-	13
Усього:	30	10	4	6	-	20	30	4	2	2	-	26

5. Теми практичних (семінарських) занять

<i>№ п/п</i>	<i>Назва теми</i>	<i>Години</i>
1.	Особливості українського менталітету	1/0,5
2.	Прадавня культура на теренах України	0,5/
3.	Культура Київської Русі	0,5/0,5
4.	Культура України героїчної доби (XIV –XVIII ст.)	1/0,5
5.	Українське національно-культурне відродження (кінець XVIII – початок XX століття)	1/0,5
6.	Основні етапи розвитку української культури у XX- XXI ст.	2/-
<i>Разом</i>		6/2

6. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачено.

7. Самостійна робота

<i>№ п/п</i>	<i>Назва теми</i>	<i>Години</i>
1.	Опрацювання першоджерел з дисципліни «Історія української культури». Визначення сутності понять «культура духовна», «матеріальна». Їх взаємодія.	1/3
2.	Порівняння визначення поняття «культура», «національна культура» різних авторів. Обґрунтувати особливості та місце національної культури у світовій культурі	1/2
3.	Розкрити особливості становлення основних етапів розвитку та напрямів української художньої культури	1/2
4.	Визначити місце української національної культури в світовому та європейському цивілізаційному процесах	1/3
5.	Підготувати есе на тему: «Масова та елітарна культура України в контексті сучасності»	2/3
6.	Підготовка культурологічного повідомлення на тему: «Культурні особливості Київської Русі та Галицько-Волинського князівства (XII – початок XIV ст.)».	2/3
7.	Підготувати реферат на тему: «Українське бароко як національно-культурний феномен».	1/3
8.	Підготувати реферат на тему: «Постать Петра Могили у релігійному та культурному житті України».	2/3
9.	Підготовка культурологічного повідомлення на тему: «Античні традиції в культурному просторі України».	1/3

10.	Підготувати реферат на тему: «Григорій Сковорода – геній українського бароко»	2/3
11.	Підготувати реферат на тему: «Тарас Шевченко – ідеолог модерної України»	2/3
12.	Реферат на тему: Український кінематограф. Постать О. Довженка	2/3
13.	Підготовка та проведення диспуту на тему: «Мова та культура: проблеми двомовності (білінгвізма) та суржику».	2/3
14.	Підготовка культурологічного повідомлення на тему: «Зародження, становлення та розвиток українського професійного театру: творчість І. Карпенка-Карого, І. Тобілевича, П. Саксаганського, М. Садовського, М. Заньковецької».	2/3
15.	Підготувати матеріал до проведення «круглого столу» на тему: «Культурне меценатство в Україні: від І. Мазепи до В. Пінчука	2/3
16.	Підготовка культурологічного повідомлення на тему: «Українське образотворче мистецтво: на прикладі творчості М. Тимченко, І. Труша, О. Новаківського, Т. Яблонської, М. Приймаченко, К. Білокур»	2/3
17.	Підготовка культурологічного повідомлення на тему: «Роль творчої інтелігенції у становленні української національної культури: на прикладі О. Гончара, М. Вінграновського, І. Миколайчука, Б. Ступки»	2/3
18.	Підготувати реферат на тему: «Розвиток української культури в діаспорі»	2/3
Разом		20/26

8. Методи навчання

В процесі викладання курсу доречно використовувати *методи усного викладання (словесні)*: (розповідь-вступ, розповідь-виклад, бесіда, пояснення); *наочні* (ілюстрації, демонстрації, самостійного спостереження).

Методи закріплення навчального матеріалу.

Методи самостійної роботи, спрямовані на осмислення й засвоєння матеріалу (інформаційний пошук, опрацювання наукових статей, підготовка таблиць, схем, підготовка презентацій);

Методи по використанню знань на практиці (практичні вправи по мікровикладанню).

Методи індивідуальної навчально-дослідної роботи (реферування книг, порівняння визначень з аргументацією, написання рефератів, складання есе, підготовка відео-презентації, культурологічних повідомлень тощо).

9. Форми і методи контролю

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості. Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських та індивідуальних занять і має на меті перевірку рівня засвоєння студентами навчального матеріалу дисципліни. Використовуються:

методи усного контролю (індивідуальне та фронтальне опитування, бліц-опитування); *письмового контролю* (тестування, культурологічний диктант, написання контрольних робіт тощо)

10. Критерії оцінювання знань студентів

Відмінно (40-50 балів): здобувач виявив всебічні, систематичні й глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; проявив творчі здібності в розумінні, логічному, стислому і ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.

Здобувач дав понад 90% правильних відповідей з тестових завдань.

Добре (27-39 балів): Здобувач виявив загалом добрі знання навчального матеріалу дисципліни при виконанні передбачених програмою завдань, але допустив низку помітних помилок; засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою; показав систематичний характер знань з дисципліни; здатний до самостійного використання та поповнення надбаних знань у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності.

Здобувач дав понад 83-90% правильних відповідей з тестових завдань.

Задовільно (15-26 балів): Здобувач виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; справився з виконанням завдань, передбачених програмою; ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; допустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань тощо, принципів з яких може усунути самостійно.

Здобувач дав понад 60-67% правильних відповідей з тестових завдань.

Незадовільно з можливістю повторного складання (07-14 балів): Здобувач має значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу з дисципліни; допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань, але спроможний самостійно опрацювати програмний матеріал і підготуватися до перездачі дисципліни.

Здобувач дав менше 60% правильних відповідей з тестових завдань.

11. Розподіл балів, які отримують студенти Для заліку

(складається із суми балів двох частин дисципліни:
«Історія України» та «Історія української культури»)

Поточне тестування та самостійна робота з дисципліни «Історія української культури»						Сума
модуль № 1			модуль № 2			
T1	T2	T3	T1	T2	T3	
6	8	8	8	10	10	50

T1, T2 ... – теми змістових модулів.

12. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Конспекти лекцій з «Історії української культури», навчальна програма з «Історії української культури», завдання для самостійної роботи, ілюстративні матеріали, методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Історія української культури».

1. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. посіб. /За ред.проф. А.Яртися та проф.В. Мельника Львів: Світ, 2005. 568 с.
2. Дроздова О.В. Історія української культури: навч.- метод. посіб. Полтава, 2010. 145 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Зеров М. До джерел. - Твори у 2-х т. К.: Дніпро, 1990. Т. 2. С. 492-588.
2. Іванишин В., Радевич-Винницький Я. Мова і нація. Тези про місце і роль внаціональному відродженні України. Дрогобич, 1994. 218 с.
3. Історія Львова. У трьох томах / Редколегія Я.Ісаєвич, М.Литвин, Ф.Стеблій. Т.1. Львів: Центр Європи, 2006. 296 с.
4. Історія світової та української культури: Підручник для вищ.закл.освіти/ В.А.Греченко та ін. К.: Літера, 2002. С.238-256, 431-462.
5. Історія української культури /За заг. ред. І.Крип'якевича. К., 1994.-650 с.
- 6.Історія української та зарубіжної культури. Навч. посібник /С.М.Клапчук,В.Ф.Остафійчук, Ю.А.Горбань та ін. К.: Знання-Прес, 2002. С.235-248; 283-290; 305-312; 331-337.
7. Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура: Курс лекцій. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 584 с.
- 8.Корніяка О.М. Мистецтво гречності. К.: Либідь, 1995.96 с.
- 9.Костенко Л.В. Скіфська одісея / Вибране. К.: Дніпро, 1989. С.417-464; Сніг у Флоренції/ Вибране К.: Дніпро, 1989. - С. 465-510.
10. Крип'якевич І.П. Історичні проходи по Львові / Авт. передм. Я.Д.Ісаєвич, упоряд. Б.З.Якимович. Львів: Каменяр, 1991. 167 с.: іл.
- 11.Культура і творча активність людини: 36. ст. / Відп. ред. Л.Т.Левчук .К.: Либідь,1992.
- 12.Культурологія: Теорія та історія культури: Навч. посіб. Видання друге, перероблене та доповнене / За ред. І.І.Тюрменко. К.: Центр навч. літератури, 2005. 368 с.
- 13.Культурологія: українська та зарубіжна культура: Навч. посіб./ За ред. М.М.Заковича. К.: Знання, 2006. 567 с.
14. Маланюк Е. Книга спостережень. Від кобзаря до нації. Студії і роздуми. К.: "АТІКА", 1995. 236 с.
- 15.Огієнко Іван. Українська культура / Упоряд., авт. передмови та коментарів М.С.Тимошик. К.: Наша культура і наука, 2001. 342 с.
- 16.Приступа Є., Сімаковський О., Лук'яненко О. Українські народні рухливі ігри, розваги, забави. Дрогобич, 1999.
17. Семчишин М. Тисяча років української культури. К., 1993. 550 с.
18. Січинський В. Чужинці про Україну. Вибір з описів подорожей по Україні та ін. писань чужинців про Україну за десять століть. К.: Довіра. 255 с.
19. Теорія та історія світової і вітчизняної культури: Підручник / Авт. Н.Я.Горбач та ін. Львів: Каменяр, 1992. 166 с.
20. Українська та зарубіжна культура. Матеріали до лекцій: У 2 ч. Львів: Львівська політехніка, 1997. Ч.І. – 124 с.; Ч.ІІ. 116 с.
- 21.Українська художня культура. Навч. посіб./За ред.І.Ф. Ляшенка. К.: Либідь, 1996.- 416 с.
- 22.Франко І. Візантійська література// Франко І. Збір. творів у п'ятдесяти томах. -Т.29. К., 1981.
23. Шевнюк О.Л. Українська та зарубіжна культура: Навч.посіб. К.: Знання-Прес, 2002. 277 с.

24. Винокур І.С., Телегін Д.Я. Археологія України: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Т.: Навчальна книга - Богдан, 2004. 479с.
25. Етнографія України: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С.А. Макаруч (ред.). 2-ге вид., перероб. та доп. Л.: Світ, 2004. 520с.
26. Історія світової культури: Навч. посібник для студ. Гуманітарних спец. вищ. навч. закладів. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Либідь, 1999. 368с.
27. Культура і побут населення України: Навч. посіб. для вузів / С.В. Головка (гол.ред.). 2-е вид., доп. та перероб. К.: Либідь, 1993. 287с.
28. Огієнко І.Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. Репр. відтворення вид. 1918 р. К.: Абрис, 1991. 272с.
29. Пономарьов А.П. Етнічність та етнічна історія України: Курс лекцій: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. К.: Либідь, 1996. 272с.
30. Попович М.В. Нарис історії культури України К.: АртЕк, 1999. 728 с.
31. Українська національна культура: минуле, сучасне, майбутнє. К.: Т-во «Знання», 1990.

Допоміжна

32. Антофійчук В.І. Культурологія. Термінологічний словник: Навчальний посібник. Чернівці: Книги - XXI, 2007. 160 с.
33. Бартенев І.А., Батажкова В.Н. Очерки истории архитектурных стилей: Учеб. пособ. М.: Изобр. Искусство, 1983. 384 с.
34. ДеКАленДар. Перелік визначних дат історії України/ Авторський проект, упоряд. Олени Падовської. Львів: «Сполом», 2006. 166 с.
35. Декоративно-ужиткове мистецтво. Словник у 2-х т./ Я.П. Запаско (керівник авт.кол.). Львів: Афіша, 2000. Т.1. А-К. - 364 с., 316 іл.; Т.2. К-Я. 400 с., 279 іл.
36. Енциклопедія Українознавства: Загальна частина: (В 3 т.). Перевидання в Україні. К., 1994. 400 с.
37. Енциклопедія Українознавства. Словникова частина: В 10 т./ За ред. д-ра В.Кубійовича. Перевидання в Україні. Львів: В-во НТШ, 1993-1997.
38. Жайворонек В.В. Знаки української етнокультури: Словник-довідник. К.: Довіра, 2006. 703 с.
39. Історія українського мистецтва (Гол. ред. М.П.Бажан): У 6 т. К., 1966-1970.
40. Історія української культури: У 5-ти т. /Голов. ред. Патон Б.Є. - К.: Наук. думка, 2001.
41. Дзюба О.М., Павленко Г.І. Літопис найважливіших подій культурного життя в Україні (X-XV ст.): Посібник-довідник. К.: "АртЕк", 1998. 200 с.
42. Корінний М.М., Потапов Г.Г., Шевченко В.С., Короткий термінологічний словник з української та зарубіжної культури. К.: Україна, 2000.
43. Митці України: Енцикл. довідник /За ред. А.Кудрицького. К.: УЕ, 1992. 848 с.
44. Тарас Шевченко. Усі тв. в одному т. - К., Ірпінь: ВТФ «Перун», 2006. 824 с.
45. Україна крізь віки. У 15-ти т. К.: Альтернативи, 1998.
46. Українська минувшина: ілюстрований етнограф. довідник /Авт. А.Н.Пономарьов та ін. К., Либідь, 1994. 259 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Національна історична бібліотека України [Електронний ресурс]. Електрон. текст. та граф. дані. [К.], 2011. Режим доступу: <http://nibu.kiev.ua/>.
2. Інформаційні ресурси Національної Парламентської бібліотеки України: основний сайт НІБУ (<http://nplu.org/>), сайт Електронної бібліотеки «Культура України» (<http://elib.nplu.org/>)
3. Скарбниця історичної книги [Текст]: інформ. лист-путівник по Держ. іст. б-ці УРСР / Добровільне товариство любителів книги Української РСР; підгот.: А. М. Комська, Л. Л. Лазебний; відп. за вип. М. І. Закусило. К., 1989. 14 с.: фото.

4. Українська радянська енциклопедія : у 12-ти томах / за ред. М. Бажана. 2-ге вид. К., 1974—1985.
5. Українська народна енциклопедія /Упоряд. Р.Федорів. - Львів: «Червона Калина»,1996. 644 с.
6. Універсальний український ілюстрований енциклопедичний словник (Голов. ред.М. Попович). К.: Ірина, 1999. 1568 с.
7. Гіптерс З.В. Культурологічний словник-довідник. К.: ВД "Професіонал", 2006. 328 с.
8. Словник українського сакрального мистецтва/ За науковою ред. Чл. кор.АМУ М.Станкевича. Львів, 2006. 288 с.